

Halálsoron

2018 augusztus 01. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Halálbüntetés pró és kontra: itt már minden érv elhangzott.

Leggyakrabban morális szempontokról esik szó, aztán a piszkos anyagiakról, hogy egyáltalán megéri-e a társadalomnak dajkálni a b?nöz?ket. Magát a lényeget, az ügy történeti-jogfilozófiai alapjait kevesebben érintették, ezért beszéljünk most err?l kissé részletesebben.

A halálbüntetés intézménye valahogy úgy áll az emberiség történetében, mint ha az utolsó két percben igazítottunk volna az óra állásán, máskülönben a mutató mindig komótosan, kiszámíthatóan körbejárt, ez lévén a dolga. A halálbüntetés körüli aggályok nagyjából a felvilágosodás korára vezetnek vissza, és elválaszthatatlanok a francia forradalom körüli etikai, emberi jogi disputától. Valamennyi archaikus társadalom ismeri és mindmáig alkalmazza azonban a halálbüntetést, és ebben semmiféle erkölcsi min?sítés nincs: tagadhatatlan persze, hogy a halálbüntetés eltörlése az európai kultúrkörhöz kapcsolódik, ezért sokan egyszer?en civilizációs kérdésnek tartják, kivégezzük-e a gonosztev?ket (annak látszó személyeket), vagy sem.

A halálbüntetés eltörlése melletti legfogósabb érv, hogy visszafordíthatatlan. Alkalmazásával nem tudjuk korrigálni a téves bírói ítéleteket. Valóban így van, és megannyi b?neset utólagos élete bizonyítja, hogy életet menthet a korrekció. Más lapra tartozik, hogy a joger?s bírósági ítélet a liberális jogállamban szent és sérthetetlen. Az is korunk civilizációs normái közé tartozik, hogy egyöntet?en el kell fogadnunk az ítéletet, bármi legyen is az. Joggal vet?dik fel, hogy ha a jelenlegi rendszerben a bíró szakmai felkészültségét?l függ?en születnek ilyen vagy olyan ítéletek – már pedig így van –, hol érhet? tetten az igazságszolgáltatás felel?ssége? Ebb?l a szempontból az archaikus társadalmak ítélkezési hagyománya (öregek tanácsa, népgy?lés) semmivel sem alábbvaló: a kollektív ítélkezéssel a felel?sség is kollektívan szétoszlik, személyi döntés helyett többségi szavazással döntenek, így az igazságtalanság képzete nem terheli meg az igazságszolgáltatási rendszert. Akárcsak a kivégz?osztag: hiába l?ttem bele az illet?be, az emberi normák szerint nem vagyok gyilkos, hiszen (jó esetben) a többiek is így tettek.

Ezt a kollektivizmust azonban kár volna számon kérni korunkon. Az archaikus társadalmak elsüllyedésével a kollektív szemlélet is elt?nt. Éppen ezért gond a halálbüntetés komplex megítélése a mai ember számára: túl sok ideológia keveredik bennünk, túl sok gátat építettünk magunkban, egyszerre vagyunk kegyetlenek és ellágyultak, nem tudjuk, mihez tartsuk magunkat. Egyszer?en nincsenek olyan közösségi normáink, amelyeket mindenki elfogadna. Mindenesetre magából az emberi természetb?l aligha indulhatunk ki, mert az ember közösségben él, és a közösségek különböznek. Nem állíthatjuk azt, hogy az irániak és az amerikaiak barbárok, mert kivégzik a b?nöz?ket, a franciák és a norvégok pedig intelligens emberek, mert éppenséggel tiltják – vagy éppen fordítva.

Egyvalami biztos: ha a büntetés módját tekintjük, létezik a halálnál rosszabb, és ebben a gyakorló bírók, ügyészek, ügyvédek, s?t maguk a b?nösök is egyetértenek. A több évtizedes fegyházbüntetés, amikor az ember lényegében egész nap bezárva, elszigetelve, létfunkcióira visszaszorítva vegetál, kétségkívül súlyosabb a kivégzésnél. Növeljük tehát a büntetési tételeket, mondhatnánk kompromisszumkészen, ha hiszünk is a halálbüntetés intézményében, de a sorozatgyilkosokat, gyermekgyilkosokat mindenképpen örökre elszigetelnénk a társadalomtól. Csakhogy az uralkodó uniós felfogás szerint (bármit is jelentsen ez) minden elítéltnek joga van a reményhez, vagyis a tényleges életfogytiglan embertelen, üldözend?. Máris a liberális doktrínánál vagyunk: a társadalom nem büntethet, nem torolhat meg semmit, hanem a nevelés intézményében kell bíznunk, abban, hogy az illet? megjavul. Szerintük a remény jogától egyetlen embert sem szabad megfosztani (vö. „emberi méltóság”). A büntetés-végrehajtásban éppen ezért haladunk öles léptekkel a b?nök relativizálása felé: ezért járhatnak kimen?re, ezért fogadhatják barátn?iket, ezért élhetnek polgári életet odabent a börtöntöltelékek. Aztán, ha kijönnek, vajon mi történik, tegyük fel a kérdést, és mutassanak nekem olyan statisztikát, amely szerint a b?nöz?k többsége felfedezi magában a jót, nem esik vissza, nem gyilkol, nem rabol ki, nem er?szakol meg újra más embereket.

A norvég tömeggyilkos Breivik gúnyosan azt mondta elfogása után, hogy ? nyugodt, hiszen semmi baja nem történhet. *„Azért, amit tettem, ki kellene végezniük, de az önök liberális büntetés-végrehajtása olyan gyenge lábakon áll, hogy még erre is képtelenek”* – magyarázta, és az a helyzet, hogy igaza volt.

Rendben van. Ebben a nagyon bonyolult vitában én meggy?ztem magam, hogy ne végezzünk ki embereket, ha mai civilizációs és erkölcsi érzékünk, a liberális, keresztény, meg nem tudom, milyen ideológia gátat szab nekünk. De az egész semmit sem ér, ha a kegyelem aktusa látható társadalmi gyengeséggel jár együtt. Azt a hamis doktrínát, hogy a nevelés intézménye fontosabb a büntetésnél és a b?nh?désnél, felejtsük el. Aki gyerekeket darabol fel, embereket gyilkol, emberi mércével mérve nagy b?nöket követ el – azt emberi módon is kell megbüntetni. De meg kell büntetni… Maradjon életben, dolgozzon önfenntartó börtönben, de tetteivel arányos büntetést kapjon. Ez a társadalmi minimum, akár irániak vagyunk, akár amerikaiak, akár magyarok.

Szentesi Zöldi László - www.demokrata.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló